

njega prišli, jim reče prijazno: „Veste kaj? dragi moji! Naveličal sem se že tega sveta, rad toraj grem z vami; samo toliko časa še poterpíte, dokler svoje reči v red spravim. Da vam pa ne bo čas predolg, vam dam češinj kolikor se vam poljubi; samo prosim vas, skrite se kamor koli, da se vas kdo ne prestraši, ako semkaj pride. Nevem kam bi vas bolje skrtil kakor v meh; zlezite toraj eden za drugim noter, polno košaro češinj bom za vami zasipal.“ Vragi so se eden za drugim v meh zmuzali. Ko so že vsi noter bili, je kovač ročno luknjo zadelal, in vsi so bili vjeti. Sedaj še le so svojo kratko pamet spoznali, ko je že prepozno bilo. Lačni so morali v mehu tičati, kajti jim kovač niti jedne češnje dati hotel ni. Ko so že tri dni zaperti bili, si misli kovač: „Kaj nek mi je početi s temi fakini? ako jih še dalje zaperte imam, bi mi še utegnil eden ali drugi lakote umreti; ako jih pa spustim, me zgrabijo in odnesó.“ Ni dolgo premišljeval, kar mu nekaj zlo pametnega na misel pride. Vzel je namreč veliko kladvo v roke, ter je počel po mehu biti, da se je vse kadilo. Vragi so kričali, da je bilo strah, on pa je le mahal in mahal, da jim je skoro vse kosti polomil. Potem je oddejal luknjo, je enega vun spustil, mu še eno gorko na herbet naložil in ga pustil bežati, kamor mu je bilo drago. Ravno tako je naredil s drugim, tretjim i. t. d., dokler je bil meh prazen. Tako je kovač tudi vrage nakuril.

Zopet je začel kovati, pa nov meh si je moral pripraviti, ker mu je stari čisto skvarjen in raztolčen bil. Mnoge leta je živel v veselju in brez skerbi. Vidil je, kako so mladi ljudje se starali, merli in drugi njih mesta nastopali; on pa je še čverst in terden, kakor je bil, ko je smert bila po-nj prišla. Naposled se mu je že vendar predolgo na svetu zdelo; rad bi bil umerl, pa ni mogel.

Nekega dne vzame svoje kladvo, gré k nebesam, poterka na vrata in poprosi sv. Petra, naj ga v nebesa spusti. Sv. Peter mu pa odgovori, da nebesa niso za take terdoglavne ljudi kakor je on; naj tedaj gré — kamor vé in zná.

Žalosten se podá proti peklu, poterka s kladvom na vrata, da se vse strese, ter zapové, naj mu odprejo. Prebivavci peklenški se jako prestrašijo in ga vprašajo, kdo da je? Ko jim odgovori: „Kovač“ se s strašnim hrupom proti vratam zaletijo, ter vsi s parklji vrata tišijo, da bi le kovač noter ne prišel. On pa le stoji pred peklenškimi vrati in premišljuje, kaj mu je storiti, ker nikjer ne marajo za-nj. Vragi pa le tišijo in tišijo tako dolgo, da jim ostri parklji na drugem kraju čez železne vrata priderejo. Kovač, ne bodi len, vzdigne kladvo, začne po parkljih tleči, in jih tako zatolče, da so jih potem vrage komaj in z veliko silo nazaj iz vrat potegnili.

Potem se kovač zopet proti nebesam podá, in prosi sv. Petra, naj mu le toliko vrata odpre, da bi vidil, kako je v nebesih. Sv. Peter mu spolni prošnjo. Odpre malo vrata, kovač pa urno svojo kladvo noter verže; dokler je sv. Peter gledal, kam bo kladvo padlo, se je kovač bil že v nebesa zmuznil. Sv. Peter se mu nasmeja in ga pusti v nebesih na kladvo sedečega.

A. K. Cestnikov.

Slovanski popotnik.

* Dolgo in željno pričakovani „Neven“ je prišel na Reki 3. dan t. m. na svetlo; vrednika sta mu gospoda dr. Josip Vranjičanji Dobrinović in prof. Vinko Pacel; cena mu je po pošti 5 fl. na leto; učitelji (normalnih in ljudskih šol) in vsi učenci ga dobivajo za 3 fl. na leto; vredništvo v proglasu tudi naznanja, da oni naročniki, ki so za 3. in 4. zvezek lanskega „Neven-a“ plačilo odrajtali, bojo dobivali letošnji „Neven“ za ova dva zvezka. „Neven-a“ namen je: biti list zabaven, poučen in znanstven, in da bi dosegel ta trojni namen, sta nam porok slavna gosp. vrednika. Naj bi tudi Slovenci obilo segli po „Neven-u“!

* V Novem Sadu (Neusatz) je jako mična knjižica, na katero obrnemo pozornost tudi Slovincov, prišla nedavno na svetlo pod naslovom „Ludevika Štura knjiga o narodnim pjesmama i pripoviedkama slavenskim.“ Iz češkega jezika prestavil v serbski jezik gospod Ivan Bošković, doktorand pravoslovja, in v cirilici izdal v tiskarnici dra. D. Medaković-a.

* Omenil je že „Slov. popotnik“, da je neutrudljivi gosp. Ivan Kukuljević Sakcinski izdal življenjopise umetnikov jugoslavenskih pod naslovom „Slovník umjetnikah jugoslavenskih“ in da je že prišel 1. zvezek na svetlo. Verlo imenitno delo je to, kakoršnega dosihmal Jugoslaveni nismo imeli in s katerim se res ponášati moremo. Gosp. Kukuljević ni vzel v to knjigo le slavne možake, temuč vse, ki so v raznih umetnostih kaj na svetlo spravili; nahajamo jih v nji iz Bugarskega, Serbskega, Macedonije, Albanije, Dalmacije, Horvaškega, Slavonije, serbske Vojvodine, Istre, Krajskega, Koroškega, Goriškega in slovenskega Štajarskega. Čitaje 1. zvezek smo na priliko iz Krajskega našli mnogo malarjev, podobarjov in drugih umetnikov v njem, za ktere mi sami nismo vedili. Kaže se o tem, da je gosp. izdatelj kakor pridna bčelica naberal vse, kar je domačega našel, in tako pozabljivosti otel rojake naše. Kakor s krajnskimi, tako je gotovo tudi z drugimi Slovenci. Pridevajo se vsakemu zvezku tudi obrazi izverstniših umetnikov. Celo delo bo obseglo 5 do 6 zvezkov z 6 do 8 obrazov. Vsak naročnik plača naprej 1 fl. za prvi in poslednji zvezek; kdor pa hoče predplatiti samo posamesne zvezke, ima za vsaki zvezek naprej položiti 40 kr. Kdor nabere 10 naročnikov, prejme eno knjigo na dar. Najkasneje se imajo naročila do 15. aprila v Zagreb poslati ali pa tudi vredništvu „Novic.“

Še nekoliko o vprašanju v 8. listu:

ali labodska, lavantska ali lavantinska?

Pri dosedanjih odgovorih na to vprašanje bi se utegnulo še nekaj pogrešati, namreč obilniši ozir na nekdanjo zgodovino Labantske škofije, po katerem se pravda gotovo ložeje dá dognati. Že v odgovoru št. 3 sem jez nekoliko nameril na spričevanje starih listin, in kar sem ondi le nekako dvomljivo prisodil, je gospod Terstenjak z vso svojo jezikoslovno učenostjo zaterdil, da namreč staro ime reke, ki jo Nemec kliče Lavant, je po slovensko Labanta ali Labota, in da po tem imenu se tudi klicati ima škofija. Labantska škofija ima že dosti razjasnjeno zgodovino v bukvah dr. K. Tangel-na, ki so napisane: „Reihe der Bischöfe von Lavant“; ondi se nahaja obilno spričevanja iz starih listin, po katerem se zamore terdno soditi, kaj da je resnica.

Ustavni list Labantske škofije, ki je bil narejen 10. maja 1228 v Solnemgradu, le sploh govori od naprave novega škofijstva, kterege sedež je bil odločen pri cerkvi sv. Andreja v Labantski dolini (s. Andrea in valle Laventina); drugi list, narejen leta 1244 v Brezjah, odkazuje obsežek nove škofije, namreč cerkve sv. Andreja v Labantski dolini, v Labodu (Lavamünd) s svojimi podružnicami, in v Trajbergu (Unterdrauburg) na Koroškem, cerkvi v Remšniku, in pri sv. Florjanu (Gross-St. Florian), s podružnicami sv. Petra poleg Lipne gore (Lindenberg), sv. Martina v Sulpski dolini (Sulmthal), in v Suselji (Sausal, Sussenzenellen). Dohodki za novega škofa so bili določeni na 300 mark srebra, ki jih je imela dajati Labantska grajšina (castrum Lavant).

Iz tega se kaže, da nam imena Labantske škofije ni treba iskati pri Labodu ali Labondu, ampak višje, ravno ondi, kjer je tudi iz začetka škofov sedež, pri cerkvi sv. Andreja. Ta cerkev se je določevala s priimkom poleg Labanta, ali v Labantski dolini; in poleg tiste cer-

kve se kaže, da je bila tudi grajšina, ki se je Labanta imenovala po reki, ravno tako, kakor je to pri sedežu druge škofije na Koroškem, v Kerki. Z imenom Labond ali Labod, bi se utegnili reči, se ne izhaja v tem vprašanji, ker je blezo le pokvarjeno iz nemškega Lavamünd, ravno kakor Marbeg iz Mahrenberg, Arnož iz Ehrenhausen, ali prav za prav Arnhausen; na severni meji slovenske zemlje so slovenske sedanje imena dostikrat le pokvara iz nemških.

Če ustavne pisma Labantske škofije kažejo, od kod izhaja ime te škofije, stareje pisma, ki se tičejo cerkve sv. Andreja, tudi naznanujejo pravo obliko nekdanjega slovenskega imena. Razun listin cesarjev Otona II. in Filipa iz let 932 in 1198, ki so bile že omenjene v št. 3, se nahajajo še starje pisma kralja Arnulfa iz let 888 in 890. V dveh prvih se kažejo ponemčene imeni Lavental in Lavente, v tretjem pa se bere ime ravno takošno, kakoršno gosp. Terstenjak dokazuje za pravo staroslovensko, namreč Labanta, ker se imenuje cerkev sv. Andreja pri Labanti (ad Labantam ecclesiam s. Andreae). Tukaj se mora pač spoznati, da se zgodovinski dokazi prav vjemajo z jezikoslovnimi; ni treba tedaj pravega imena loviti po družih krajih.

Marsikaj se je že pisalo o novem omejenji Labantske škofije, vendar iz vsega tega daljni čitatelji teh spisov še ne vemo kako daleč bo nova škofija segala. V „Danici“ je bilo pisano, da Sekavska škofija ji bo dala deset dekanij; „Volksfreund“ je undan pravil od dvanajst dekanij. Kaj je resnica? Če nova Labantska škofija obsega zgolj Mariborski okrog, ne more biti 12 dekanij iz Sekovske pridanih, temuč le 10, namreč: Maribor, Jerenina, Hojčje, sv. Lenart, Marbeg, Cirkovec, Sv. Juri, Ptuj, Zaveršje in Velika nedelja; dvanajst dekanij bi zamoglo biti le potem, ako bi bila pridana še Radgona in Lučana, ki ste deloma tudi slovenske. Željni smo zvesti pravo. Hicinger.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Varaždina smo prejeli vsem domoljubom gotovo predrago

Naročilo.

Vsi národi skor imajo zbirke národnih pripovedi, le Slovenci jih dozda še pogrešamo. Nabral sem okoli Varaždina lepo število takih pripovedk, ki so se, kar sem jih tu in tam priobčil, mnogim dopadle. Sklenil sem toraj, da se enkrat začetek stori, en zvezek na svetlo dati, če bom dobil dovolj domoljubne podpore. Vabim tedaj na naročilo. Naročnine je 48 kr. srebra, ki se odraja po prejemu knjige. Kdor dvanajst naročnikov pošlje, dobi trinajsto knjigo za nameček. Čas je do prvega junija tega leta. Dobička ne išem. Kadar se toliko naročnikov zbere, da se tiskarni stroški plačajo, pričelo se bo natisniti. Jezik je horvaško-slovenski. M. Valjavec.

Iz Braslovč 7. aprila. St. — Vigred je lepa in prijetna, da bi se je danes teden nihče nadjal ne bil. Ponedeljek teden je proti večeru na drevesu blizu cerkve oglasila se prva mokosévk (Thurmfalke, gem. Windwachel). Priletela je spet domú od juga nazaj napovedovat konec zime. Ni še bilo tisti večer znamenjica, da bi nas neusmiljena zima zapustiti hotla; snega (terdega) je bilo še sploh po dve pedi na debelo, le po gričih proti soncu je bilo viditi tam pa tam kaj malo kopnega. Pa kmalo drugi dan — v torek — jame jug na vso moč hliditi, mokosévk, ki so nam bile lani slovo dale, prileti cela družina za uno prvo na streho naše cerkve; — veliki petek je sneg po večem že proč, in ko se je jela Aleluja peti, je bilo ravno polje že vse kopno, — zdaj se snega proti soncu po hribih le še malo kje kaka betva vidi, le na senčnih stranéh so

verhi hribov še precej beli. — Žita so lepe, niso pognile skorej čisto nič, dasiravno so bile pod debelo odejo cele tri mesce — neprenehoma. Zemlja je bila terdo zmerzla, to je varovalo, da žitu sneg škodoval ni. V vinogradih je ters po koncéh sicer zlo pozebel, — grobati se torej letos ne bo skorej nič dalo, pa nižji oke bojo kol od kraja gnale, in tako utegnemo tudi letos dobro tergatev imeti, ako pozneje pozeb ne pride ali kake uime ne bo.

Iz Celovca. Pred nekimi dnevi smo prejeli veselo novico iz Dunaja, da so podelili presvitli cesar z najvišjim sklepom od 4. t. m. poterjenje društvu za izpeljavo železnice skozi Koroško. To društvo se imenuje „c. kr. priv. koroška železnica.“

Iz Tersta. Pretečene dni je izsledila tukajšna policija v neki hiši kot, kjer je bilo že vse pripravljeno za izdelovanje bankovcov po 5 fl. Zaperla je razun tistega, ki je izrezal matico za ponarejo bankovcov, še 11 družih, kateri so vsi ptujci. — Za kapucinarski samostan s cerkvijo, ki se bo v Terstu zidal, se je nabralo doslej 28 tavžent 553 fl. in 15 kr.

Iz Dolenskega. * Čudno novico Vam imam povedati, da je namreč na Veliko noč zjutraj okoli Mokric in Jesenic noter do horvaške meje toča šla, in sicer toliko jo je nasulo, da je bila zemlja čisto bela. Tudi na Dolenskem ni letošnja zima bila terti brez škode; mnogo tert je pozeblo.

Iz Ljubljane. * Čeravno „Novice“ za navadno ne pretresajo koncertov in teatrov, vendar ne moremo molčati o koncertu, ki nam ga je včeraj teden napravil nadepolni naš rojak, gosp. Gvido žl. Raab, ker vselej nas veseli, če kdo našincov se izverstnega skazuje v kateri koli reči; — saj krí ni voda. Še se radi spominjamo, kako smo se zavzeli, ko je leta 1848 v neki „besedi“ tadanjega slovenskega društva kakih 12 let star fantič se h klavirji usedel in nas razveselil s prav možko igro, — pred dvema letoma je šel mladeneč na Dunaj se popolnoma izuriti v svoji umetnosti, in velikonočni torek, ko je prišel za nekoliko dni obiskat svojo drago rodovino, smo onega fantiča od leta 1848 — slišali že kot pravega umetnika na klavirji. Slava mu! Vès iskren za svojo umetnost nam je razodel, da ni le med „poklicaniki“, temuč med „izvoljeniki“ eden. Vsem se je močno prikupil; gotovo bi pa bil mnogim še bolj ustregel, ako bi bil izvolil tudi manj učenim prijetniše igre; tako, na priliko, bi bili namesti Chopinovega „Walzerja“ veliko raji slišali „variatio“ kake prijetne slovanske melodije, katerih imamo toliko krasnih in za vsaki salón sposobnih. Nadjamo se, da kakor drugi mojstri si v prihodnje tudi on bo zložil kakošne posebne igre, s katerimi se bode skazoval občinstvu, kadar bo nastopil potovanje zastran umetnosti po svetu, kar se bo nek drugo spomlad zgodilo. Gospod Raab se je sedaj vernil sopet na Dunaj, kjer bo nek v svojem lepem poklicu še celo leto ostal. Ne moremo pa skleniti teh verstic, da bine pohvalili tudi častite gospodične Kornelije Costatove, ki je Brasovo „Adieu“ (z Bogom!) tako ljubeznjivo deklamirala, da je vsem poslušavcom globoko segla v serce.

Iz Ljubljane. V „Pražkih Novinah“ beremo, da se je na fregati „Novara“ 22. januarja ogenj užgal, ko je bila v sredi morja med Ceylonom in Madrasom, več milj od kopnega. Pa z razumnim vedenjem poveljnikov in hrabrim obnašanjem vojakov je bil v četrti ure pogasjen.

Novičar iz raznih krajev.

Iz Dunaja. Razpis ministerstva za bogočastje in uk prepoveduje učiteljem realk, svoje lastne učence privatno podučevati.

— Slišati je, da si premedeni sleparji vpeljanje novega dnarja, zlasti na kmetih, v svojo korist obračajo, ker